

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ СТОМАТОЛОГІЇ
ТА ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ
Кафедра ортопедичної стоматології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
Іван МИРОНЮК/
« 30 » 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Судова стоматологія»

Рівень вищої освіти:	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	221 «Стоматологія»
Освітня програма	«Стоматологія»
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Судова стоматологія» для здобувачів третього рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» освітньої програми «Стоматологія».

Розробники:

Костенко Є.Я. – д.мед.н., професор, професор кафедри ортопедичної стоматології

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
ортопедичної стоматології

протокол № 1 від «10» вересня 2025 р.

Завідувач кафедри С.Я. Костенко д.мед.н., проф. Костенко С.Б.

Схвалено науково-методичною комісією Клітинська

протокол № 2 від «24» вересня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії О.В. Клітинська д.мед.н., проф. Клітинська О.В.

© _____, 20____ р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 20____ р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів – 4	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Статус дисципліни	
	Вибіркова	
	Рік підготовки:	
Кількість модулів – 2	2	
	Семестр:	
Змістових модулів – 6	III	
Загальна кількість годин – 120	Лекції:	
	24	8
Тижневих годин: для денної форми навчання: аудиторних – 48 самостійної роботи – 72	Практичні (семінарські):	
	24	6
	Лабораторні:	
	-	-
	Самостійна робота:	
	72	106
	Вид контролю:	
	залік	
	Форма контролю:	
	Усна, комбінована	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Судова стоматологія» є надання знань з питань медичного, біологічного та медико-криміналістичного характеру, які виникають у практичній діяльності органів правосуддя і судочинства під час розслідування кримінальних справ проти здоров'я і життя людини.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1. Інтегральна компетентність:

- здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної стоматології, дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

2. Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК05 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК06 Здатність проведення самостійних досліджень на сучасному рівні.

3. Фахові (спеціальні) компетентності спеціальності (СК)

- СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.
- СК02. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері стоматології та дотичні до них міждисциплінарні проєкти.
- СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність зі спеціальності «Стоматологія» у закладах вищої освіти.
- СК05. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики стоматології, виявляти проблеми, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі охорони здоров'я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень в стоматології.
- СК07. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері стоматології та з дотичних міждисциплінарних питань.
- СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумови вивчення навчальної дисципліни «Судової стоматології» є вивчення наступних навчальних дисциплін на попередньому рівні навчання:

- Ортопедична стоматологія
- Ортопедична стоматологія в т.ч. імплантологія
- Терапевтична стоматологія
- Хірургічна стоматологія
- Дитяча стоматологія

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Судової стоматології» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Мати концептуальні та методологічні знання зі стоматології та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.	ПРН 01
Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері стоматології та у викладацькій практиці.	ПРН 02
Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані.	ПРН 04
Застосовувати загальні принципи та методи досліджень у сфері охорони здоров'я, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері стоматології.	ПРН 06
Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти медичної направленості, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері медицини.	ПРН 07
Планувати і виконувати дослідження зі стоматології та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, біоетики, належної клінічної практики (GMP), критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань.	ПРН 09
Розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері стоматології та у дотичних міждисциплінарних напрямках.	ПРН 10

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Видами навчальної діяльності здобувачів освіти відповідно до навчального плану є:

- 1) лекції – розкривають проблемні питання відповідних розділів стоматології;
- 2) практичні/клінічні заняття - обговорення теми заняття з використанням наочних посібників та муляжів, стоматологічного обладнання та інструментарію; відпрацювання аспірантами стоматологічних маніпуляцій під час заняття на фантомах чи діагностичних моделях; проведення аналізу діагностичних моделей та інших додаткових видів обстеження; вирішення ситуаційних задач, що мають клінічне спрямування, а також вирішення тестових завдань.
- 3) самостійна робота аспіранта – опрацювання навчального матеріалу, підготовка до лекцій та практичних/клінічних занять. Індивідуальне опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури професійного спрямування чи електронних інформаційних ресурсів.

Засобами оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- індивідуальна теоретична співбесіда (опитування) на клінічних/практичних заняттях;
- тестовий контроль відповідно до етапів заняття (формат А);

- виконання індивідуальних та групових теоретично-практичних завдань під час клінічних занять та самостійної роботи;
- вирішення типових ситуаційних задач відповідно до етапів заняття;
- контроль та корекція рівня професійних вмінь та навичок;
- поточний контроль;
- модульний контроль;
- підсумковий контроль (диференційований залік)

Викладання дисципліни демонструється наступними методами:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) за джерелом інформації:

а) вербальні (словесні): лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), пояснення, розповідь, бесіда;

б) наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);

в) практичні (застосування знань, набуття та закріплення умінь і практичних навичок (зняття анатомічних відбитків альгінатною відбитковою масою, функціональних відбитків С-силіконовою відбитковою масою, відливання діагностичних та комбінованих гіпсових моделей, моделювання анатомічної форми різних груп зубів, препарування штучних зубів під різні види вкладок та моделювання їх воскових репродукцій);

2) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

3) за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

4) за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота аспірантів: з книгою й інтернет-ресурсами; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- навчальні дискусії;
- інтерактивні та інноваційні методи навчання (кейс-метод);
- створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості (заохочення до наукових публікацій або участі у олімпіаді з дисциплін серед ВНЗ України, аспірантських конференціях).

Максимальна ефективність навчання досягається за умови системного поєднання даних методів.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до:

- Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет»
<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>;

- Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>;

- Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11070> з дотриманням норм академічної доброчесності відповідно до Положення про академічну доброчесність в Ужгородському національному університеті <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>.

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти включають поточний і підсумковий контроль знань навичок здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на кожному практичному занятті відповідно до календарно-тематичного плану.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення навичок проведення розрахункових робіт, вміння самостійно опрацьовувати текстовий масив інформації, осмисливши зміст теми, а також публічне представлення індивідуального завдання чи презентація певного матеріалу.

Об'єктами поточного контролю знань аспірантів є систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, виконання завдань для самостійного опрацювання, в т.ч. ситуаційних задач.

Форми поточного контролю:

- індивідуальне усне опитування за теоретичними питаннями на основі рекомендованої літератури, що включені до методичних розробок з відповідних тем;
- ситуаційні задачі за тематикою практичного заняття (аналіз інтраоральних фотографій, опис клінічних ситуацій поданий у вигляді усного, текстового чи графічного матеріалу, розшифрування ортопантомограми чи томограми);
- тестові завдання з однією правильною відповіддю (формат А), в т.ч. з використанням платформи електронного навчання
- структуровані письмові контрольні роботи.

Змістовий модульний контроль проводиться по завершенню змістового модуля на практичному занятті за розкладом, складається аспірантом за умови відсутності академічної заборгованості з дисципліни «Судова стоматологія», включає в себе контроль теоретичних знань та практичних навичок і вмінь.

Форми модульного контролю:

- Індивідуальне усне опитування;
- Письмове вирішення тестових завдань;
- Письмовий теоретичний контроль;
- Вирішення ситуаційних задач

Підсумковий контроль передбачає визначення рівня сформованих теоретичних знань та практичних навичок. Проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни (окреме навчальне заняття).

Форма підсумкового контролю: залік

Залік – це форма кінцевого контролю, яка полягає в оцінюванні засвоєння аспірантом навчального матеріалу навчальної дисципліни на підставі результатів поточного навчання, виконання індивідуальних та контрольний заходів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

T1 – T8 – заняття модуля 1 відповідно до змісту навчальної дисципліни

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
10	10	10	10	10	10		

T7 – T12 – заняття модуля 2 відповідно до змісту навчальної дисципліни

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	60	6	60
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Презентація	-	-	-	-
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті.

До підсумкового контролю допускаються аспіранти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Форма проведення підсумкового модульного контролю є стандартизованою і включає контроль теоретичної підготовки.

Підсумковий модульний контроль проводиться на останньому практичному занятті. Кожен аспірант отримує білет, в якому є 3 запитання, кожне питання оцінюється від 0 до 10 балів (максимальна кількість 30 балів). Тестові завдання (10 тестових завдань по 1 балу кожне) – максимальна кількість – 10 балів. Загалом максимальний бал за модуль – 40.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінка відмінно (А) виставляється, коли здобувач освіти дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання аспірант застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою. Рівень компетентності – високий.

Оцінка добре (В) виставляється здобувачу освіти, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань аспірант застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою. Рівень компетентності – достатній.

Оцінка добре (С) виставляється здобувачу освіти, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності. Рівень компетентності – середній.

Оцінка задовільно (D) виставляється, коли здобувач освіти розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань аспірант припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу. Рівень компетентності низький.

Оцінка задовільно (E) виставляється, коли здобувач освіти неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань аспірант припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у аспіранта

Оцінка незадовільно (FX) виставляється здобувачу освіти, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий аспірант виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (F) виставляється здобувачу освіти, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий аспірант не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

За результатами контролю знань аспірантів, дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре», та «задовільно». Аспірант має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82 – 89	B	Зараховано
74 – 81	C	
64 – 73	D	Зараховано
60 – 63	E	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Примітка: за залік національна оцінка «зараховано» відповідає оцінці від 60 до 100 балів за 100-бальною шкалою, а оцінка «не зараховано» - від 35 до 59 балів.

Перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

Відповідно до чинного законодавства України та Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті (від 03 березня 2020 р., <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>) здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Визнання таких результатів можливо тільки для навчальних дисциплін, які починають викладатися із другого семестру.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, можливо якщо такі відповідають вимогам освітньої програми щодо формування запланованих компетентностей. Загалом за період навчання результати навчання в неформальній освіті можуть бути зараховані в обсязі не більше 10% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою.

Види неформальної освіти, результати яких можуть бути перезараховані: тематичні удосконалення, вебінари, курси, стажування, практики, тренінги, майстер-класи (ворк-шопи), організовані на платформах «Prometheus», «Coursera», закладів вищої освіти та офіційних провайдерів БПР, визнаних МОЗ України, участь у наукових форумах та конференціях, публікації у фахових наукових виданнях та виданнях, включених до наукометричних баз «Scopus» та «Web of Science». Тематика вказаних заходів та активності повинна відповідати змісту робочої програми (тематичні плани лекцій та практичних/семінарських занять).

Процедура визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті проводиться комісійно. Для цього здобувач вищої освіти не пізніше 30 календарних днів до завершення семестру (в якому вивчається навчальна дисципліна, щодо якої бажає провести перезарахування результатів навчання) подає до деканату факультету відповідну заяву та документи, які підтверджують факт отримання неформальної освіти (сертифікат, посвідчення, свідоцтво, освітні програми тощо). Відповідно до отриманої заяви деканат утворює предметну комісію у складі гаранта освітньої програми, завідувача відповідної профільної кафедри та науково-педагогічних працівників, які викладають відповідну навчальну дисципліну. Комісія формує висновок щодо обсягів кредитів ЄКТС, можливих для перезарахування та надає його керівництву факультету та на профільну кафедру, відповідно до Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Організація судово-медичної експертизи

Змістовий модуль 1. Предмет і завдання судової медицини і судової стоматології. Історія розвитку судової стоматології, процесуальні та організаційні основи проведення судово-медичної (стоматологічної) експертизи. Правова регламентація судово-медичної експертної діяльності

Тема 1. Предмет і завдання судової медицини і судової стоматології. Історія їх розвитку.

Тема 2. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні.

Тема 3. Поняття про судового та судово-медичного експерта, їх права, обов'язки та відповідальність. Участь судово-медичного експерта у досудовому слідстві та дізнанні. Участь судово-медичного експерта у судовому розгляді справ.

Тема 4. Судово-медична експертиза трупа: організація, правила, умови, документація.

Тема 5. Правова регламентація судово-медичної експертної діяльності. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в країнах Європи.

Тема 6. Аспекти судово-медичної експертизи за одонтологічним статусом. Актуальні проблеми дентальної ідентифікації в Україні.

Тема 7. Судово-медична експертиза потерпілих, звинувачуваних та інших осіб.

Тема 8. Судово-медична експертиза встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Судово-медична (стоматологічна) експертиза віку і стану здоров'я.

Змістовий модуль 2. Судово-медична танатологія

Тема 9. Судово-медична танатологія. Смерть, класифікація смерті, ознаки смерті.

Тема 10. Огляд трупа на місці Визначення давності настання смерті. Дослідження ранніх та пізніх трупних явищ.

Тема 11. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від механічних чинників. Механічна асфіксія. Асфіксія: класифікація, етіологія, пато-фізіологічні процеси.

Тема 12. Після смертні зміни тканин обличчя, ротової порожнини, зубо-щелепового апарату та кісток

Змістовий модуль 3. Огляд трупа на місці події

Тема 13. Огляд місця події та огляд трупа на місці його виявлення.

Тема 14. Зовнішнє і внутрішнє дослідження трупа. Оформлення результатів судово-медичної експертизи трупа.

Тема 15. Вилучення матеріалу для лабораторного дослідження.

Тема 16. Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження.

Тема 17. Судово-стоматологічна ідентифікація трупів невідомих осіб.

Тема 18. Судово-медичне дослідження тканин обличчя та його скелету.

Модуль 2. Загальні засади експертизи впливу факторів зовнішнього середовища на організм людини

Змістовий модуль 4. Судово-медична (стоматологічна) експертиза ушкоджень та смерті від механічних чинників (судово-стоматологічна травматологія)

Тема 19. Пошкодження зубів та слизової оболонки порожнини рота. Пошкодження зубами людини та тварини. Переломи кісток лицевого відділу черепа.

Тема 20. Визначення зажиттєвості та давності нанесення ушкоджень м'яких тканин обличчя та зубів.

Тема 21. Загальні відомості про причину смерті при механічній травмі.

Тема 22. Пошкодження щелепно-лицевої ділянки від дії тупих, гострих предметів, газової та вогнепальної зброї.

Тема 23. Лабораторні методи досліджень вогнепальних ушкоджень.

Тема 24. Транспортна травма ЩЛД.

Змістовий модуль 5. Судово-медична (стоматологічна) експертиза ушкоджень та смерті від дії інших фізичних факторів зовнішнього середовища.

Тема 25. Судово-медична (стоматологічна) експертиза пошкоджень ЩЛД та смерті від дії крайніх температур, дії атмосферного і технічного електричного струму.

Тема 26. Гостре та хронічне променеве ураження. Лазерного випромінювання.

Тема 27. Дія малих доз іонізуючого випромінювання.

Тема 28. Судово-медична (стоматологічна) експертиза пошкоджень тканин обличчя, зубів, СОПР та смерті від дії хімічних речовин.

Змістовий модуль 6. Судово-медична (стоматологічна) експертиза речових доказів біологічного походження

Тема 29. Судово-медична (стоматологічна) експертиза слідів крові.

Тема 30. Судово-медична (стоматологічна) експертиза слідів слини та інших біологічних об'єктів.

Тема 31. Генотипоскопічне дослідження індивідуальної приналежності біологічного об'єкта.

Тема 32. Встановлення групової приналежності об'єктів стоматологічного походження.

Тема 33. Судово-цитологічне дослідження об'єктів стоматологічного походження.

Тема 34. Судово-медико-криміналістичні методи досліджень під час проведення судово-медичної (стоматологічної) експертизи.

Тема 35. Судово-медичне дослідження волосся.

Тема 36. Судово-медичне встановлення професійних ознак лікаря та зубного техніка.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин денна/заочна					
	Форма навчання (денна, заочна)					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
І-й семестр						
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Предмет і завдання судової медицини і судової стоматології. Історія розвитку судової стоматології, процесуальні та організаційні основи проведення судово-медичної (стоматологічної) експертизи. Правова регламентація судово-медичної експертної діяльності						
Тема 1. Предмет і завдання судової медицини і судової стоматології. Історія їх розвитку.	4/5	2/2	-	-	-	2/3
Тема 2. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні.	2/3	-	-	-	-	2/3
Тема 3. Поняття про судового та судово-медичного експерта, їх права, обов'язки та відповідальність. Участь судово-медичного експерта у досудовому слідстві та дізнанні. Участь судово-медичного експерта у судовому розгляді справ.	2/3	-	-	-	-	2/3
Тема 4. Судово-медична експертиза трупа: організація, правила, умови, документація.	2/3	-	-	-	-	2/3
Тема 5. Правова регламентація судово-медичної експертної діяльності. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в країнах Європи.	2/3	-	-	-	-	2/3
Тема 6. Аспекти судово-медичної експертизи за одонтологічним статусом. Актуальні проблеми дентальної ідентифікації в Україні.	4/3	-	2	-	-	2/3
Тема 7. Судово-медична експертиза потерпілих, звинувачуваних та інших осіб.	4/3	-	2	-	-	2/3
Тема 8. Судово-медична експертиза встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Судово-медична (стоматологічна) експертиза віку і стану здоров'я.	4/5	2	-	-	-	2/3
Разом за змістовий модуль 1	24/28	4/2	4/2	-	-	16/24
Змістовий модуль 2. Судово-медична танатологія						
Тема 9. Судово-медична танатологія. Смерть, класифікація смерті, ознаки смерті.	4/3	2/-	-	-	-	2/3
Тема 10. Огляд трупа на місці. Визначення давності настання смерті. Дослідження ранніх та пізніх трупних явищ.	4/3	-	2/-	-	-	2/3
Тема 11. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від механічних чинників. Механічна асфіксія. Асфіксія: класифікація, етіологія, патофізіологічні процеси.	4/3	-	2/-	-	-	2/3

Тема 12. Післясмертні зміни тканин обличчя, ротової порожнини, зубо-щелепового апарату та кісток.	4/3	2/-	-	-	-	2/3
Разом за змістовий модуль 2	16/12	4/-	4/-	-	-	8/12
Змістовий модуль 3. Огляд трупа на місці події						
Тема 13. Огляд місця події та огляд трупа на місці його виявлення.	4/3	2/-	-	-	-	2/3
Тема 14. Зовнішнє і внутрішнє дослідження трупа. Оформлення результатів судово-медичної експертизи трупа.	2/3	-	-	-	-	2/3
Тема 15. Вилучення матеріалу для лабораторного дослідження.	4/3	-	2	-	-	2/3
Тема 16. Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження.	2/3	-	-	-	-	2/3
Тема 17. Судово-стоматологічна ідентифікація трупів невідомих осіб.	4/5	-/2	2	-	-	2/3
Тема 18. Судово-медичне дослідження тканин обличчя та його скелету.	4/3	2/-	-	-	-	2/3
Разом за змістовий модуль 3	20/20	4/2	4/2	-	-	12/18
Разом за модуль	60/60	12/4	12/2	-	-	36/54
Модуль 2						
Змістовий модуль 4. Судово-медична (стоматологічна) експертиза ушкоджень та смерті від механічних чинників (судово-стоматологічна травматологія)						
Тема 19. Пошкодження зубів та слизової оболонки порожнини рота. Пошкодження зубами людини та тварини. Переломи кісток лицевого відділу черепа.	4/7	2/2	-/2	-	-	2/3
Тема 20. Визначення зажиттєвості та давності нанесення ушкоджень м'яких тканин обличчя та зубів.	4/3	-	2/-	-	-	2/3
Тема 21. Загальні відомості про причину смерті при механічній травмі.	2/3	-		-	-	2/3
Тема 22. Пошкодження щелепно-лицевої ділянки від дії тупих, гострих предметів, газової та вогнепальної зброї.	4/3	-	2/-	-	-	2/3
Тема 23. Лабораторні методи досліджень вогнепальних ушкоджень.	2	-	-	-	-	2/3
Тема 24. Транспортна травма ЩЛД.	4/3	2/-	-	-	-	2/3
Разом за змістовий модуль 4	20/22	4/2	4/2	-	-	12/18
Змістовий модуль 5. Судово-медична (стоматологічна) експертиза ушкоджень та смерті від дії інших фізичних факторів зовнішнього середовища						
Тема 25. Судово-медична (стоматологічна) експертиза пошкоджень ЩЛД та смерті від дії крайніх температур, дії атмосферного і технічного електричного струму.	4/5	2/-	2/2	-	-	2/3
Тема 26. Гостре та хронічне променеве ураження. Лазерного випромінювання.	4/3	-	-	-	-	2/3
Тема 27. Дія малих доз іонізуючого випромінювання.	4/3	-	2/-	-	-	2/3

Тема 28. Судово-медична (стоматологічна) експертиза пошкоджень тканин обличчя, зубів, СОПР та смерті від дії хімічних речовин.	4/3	2/-	-	-	-	2/3
Разом за змістовий модуль 5	16/14	4/-	4/2	-	-	8/12
Змістовий модуль 6. Судово-медична (стоматологічна) експертиза речових доказів біологічного походження						
Тема 29. Судово-медична (стоматологічна) експертиза слідів крові.	4/3	2/-	-	-	-	2/3
Тема 30. Судово-медична (стоматологічна) експертиза слідів слини та інших біологічних об'єктів.	2/3	-	-	-	-	2/3
Тема 31. Генотипоскопічне дослідження індивідуальної приналежності біологічного об'єкта.	2/3	-	-	-	-	2/3
Тема 32. Встановлення групової приналежності об'єктів стоматологічного походження.	2/3	-	-	-	-	2/3
Тема 33. Судово-цитологічне дослідження об'єктів стоматологічного походження.	4/3	-	2/-	-	-	2/3
Тема 34. Судово-медико-криміналістичні методи досліджень під час проведення судово-медичної (стоматологічної) експертизи.	4/5	-/2	2/-	-	-	2/3
Тема 35. Судово-медичне дослідження волосся.	2/3	-	-	-	-	2/3
Тема 36. Судово-медичне встановлення професійних ознак лікаря та зубного техника.	4/3	2	-	-	-	2/3
Разом за змістовий модуль 6	24/24	4	4	-	-	16/22
Разом за модуль	60/60	12	12	-	-	36/52
Разом	120/120	24	24	-	-	72/106

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Предмет і завдання судової медицини і судової стоматології. Історія їх розвитку.	2/-
2	Судово-медична експертиза встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Судово-медична (стоматологічна) експертиза віку і стану здоров'я.	2/2
3	Судово-медична танатологія. Смерть, класифікація смерті, ознаки смерті	2/-
4	Післясмертні зміни тканин обличчя, ротової порожнини, зубо-щелепового апарату та кісток	2/-
5	Огляд місця події та огляд трупа на місці його виявлення	2/-
6	Судово-медичне дослідження тканин обличчя та його скелету	2/-
7	Пошкодження зубів та слизової оболонки порожнини рота. Пошкодження зубами людини та тварини. Переломи кісток лицевого відділу черепа	2/2
8	Транспортна травма ЩЛД	2/-
9	Судово-медична (стоматологічна) експертиза пошкоджень ЩЛД та смерті від дії крайніх температур, дії атмосферного і технічного електричного струму	2/-
10	Судово-медична (стоматологічна) експертиза пошкоджень тканин обличчя, зубів, СОПР та смерті від дії хімічних речовин	2/2

11	Судово-медична (стоматологічна) експертиза слідів крові	2/-
12	Судово-медичне встановлення професійних ознак лікаря та зубного техника	2/-
Разом		24/6

Теми лекційних занять

№ з/п	Тема лекції	Кількість годин
1.	Предмет і завдання судової медицини і судової стоматології. Історія їх розвитку	2/2
2.	Судово-медична експертиза встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Судово-медична (стоматологічна) експертиза віку і стану здоров'я.	2/-
3.	Судово-медична танатологія. Смерть, класифікація смерті, ознаки смерті	2/2
4.	Післясмертні зміни тканин обличчя, ротової порожнини, зубо-щелепового апарату та кісток	2/-
5.	Огляд місця події та огляд трупа на місці його виявлення	2/-
6.	Судово-медичне дослідження тканин обличчя та його скелету	2/-
7.	Пошкодження зубів та слизової оболонки порожнини рота. Пошкодження зубами людини та тварини. Переломи кісток лицевого відділу черепа	2/2
8.	Транспортна травма ЩЛД	2/-
9.	Судово-медична (стоматологічна) експертиза пошкоджень ЩЛД та смерті від дії крайніх температур, дії атмосферного і технічного електричного струму	2/-
10.	Судово-медична (стоматологічна) експертиза пошкоджень тканин обличчя, зубів, СОПР та смерті від дії хімічних речовин	2/-
11.	Судово-медична (стоматологічна) експертиза слідів крові	2/-
12.	Судово-медичне встановлення професійних ознак лікаря та зубного техника	2/-
Разом		24/8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і завдання судової медицини і судової стоматології. Історія їх розвитку.	2/3
2	Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні.	2/3
3	Поняття про судового та судово-медичного експерта, їх права, обов'язки та відповідальність. Участь судово-медичного експерта у досудовому слідстві та дізнанні. Участь судово-медичного експерта у судовому розгляді справ.	2/3

4	Судово-медична експертиза трупа: організація, правила, умови, документація.	2/3
5	Правова регламентація судово-медичної експертної діяльності. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в країнах Європи.	2/3
6	Аспекти судово-медичної експертизи за одонтологічним статусом. Актуальні проблеми дентальної ідентифікації в Україні.	2/3
7	Судово-медична експертиза потерпілих, звинувачуваних та інших осіб.	2/3
8	Судово-медична експертиза встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Судово-медична (стоматологічна) експертиза віку і стану здоров'я.	2/3
9	Судово-медична танатологія. Смерть, класифікація смерті, ознаки смерті.	2/3
10	Огляд трупа на місці. Визначення давності настання смерті. Дослідження ранніх та пізніх трупних явищ.	2/3
11	Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від механічних чинників. Механічна асфіксія. Асфіксія: класифікація, етіологія, пато-фізіологічні процеси.	2/3
12	Післясмертні зміни тканин обличчя, ротової порожнини, зубо-щелепового апарату та кісток.	2/3
13	Огляд місця події та огляд трупа на місці його виявлення.	2/3
14	Зовнішнє і внутрішнє дослідження трупа. Оформлення результатів судово-медичної експертизи трупа.	2/3
15	Вилучення матеріалу для лабораторного дослідження.	2/3
16	Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження.	2/3
17	Судово-стоматологічна ідентифікація трупів невідомих осіб.	2/3
18	Судово-медичне дослідження тканин обличчя та його скелету.	2/3
19	Пошкодження зубів та слизової оболонки порожнини рота. Пошкодження зубами людини та тварини. Переломи кісток лицевого відділу черепа.	2/3
20	Визначення зажиттєвості та давності нанесення ушкоджень м'яких тканин обличчя та зубів.	2/3
21	Загальні відомості про причину смерті при механічній травмі.	2/3
22	Пошкодження щелепно-лицевої ділянки від дії тупих, гострих предметів, газової та вогнепальної зброї.	2/3
23	Лабораторні методи досліджень вогнепальних ушкоджень.	2/3
24	Транспортна травма ЩЛД.	2/3
25	Судово-медична (стоматологічна) експертиза пошкоджень ЩЛД та смерті від дії крайніх температур, дії атмосферного і технічного електричного струму.	2/3
26	Гостре та хронічне променеве ураження. Лазерного випромінювання.	2/3
27	Дія малих доз іонізуючого випромінювання.	2/3
28	Судово-медична (стоматологічна) експертиза пошкоджень тканин обличчя, зубів, СОПР та смерті від дії хімічних речовин.	2/3
29	Судово-медична (стоматологічна) експертиза слідів крові.	2/3
30	Судово-медична (стоматологічна) експертиза слідів слини та інших біологічних об'єктів.	2/3

31	Генотипоскопічне дослідження індивідуальної приналежності біологічного об'єкта.	2/3
32	Встановлення групової приналежності об'єктів стоматологічного походження.	2/3
33	Судово-цитологічне дослідження об'єктів стоматологічного походження.	2/3
34	Судово-медико-криміналістичні методи досліджень під час проведення судово-медичної (стоматологічної) експертизи.	2/3
35	Судово-медичне дослідження волосся.	2/3
36	Судово-медичне встановлення професійних ознак лікаря та зубного техника.	2/3
	Разом	72/106

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

Індивідуальні завдання не передбачаються.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

(у разі потреби)

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання не передбачається.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. В.Д. Мішалов, Т.В. Хохолева, В.Т. Бачинський, В.В. Войченко, Г.Ф. Кривда, Є.Я. Костенко. (за заг. редакцією В.Д. Мішалов). Судова стоматологія. Підручник. – Київ. 2018. – 575 с. (+167 іл.).
2. Москаленко В.Ф., Михайличенко Б.В. Судова медицина. – К.: ВСВ «Медицина». – 2011. – 447с.
3. А.А.Бабанін, В.Д.Мішалов, О.В.Біловицький, О.Ю.Скребкова Судова медицина: підручник. – Сімферополь: Ната, 2012. – 580с.
4. Медичне правознавство/ А.А. Бабанін, О.О. Миронова, О.В. Біловицький, О.Ю. Скребкова. – Сімферополь: Ната, 2012. – 552с.
5. Москаленко В.Ф., Михайличенко Б.В. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської діяльності. – К.: ВСВ «Медицина». – 2011. – 495с.
6. Муханов А.І. Атлас судово-медичного дослідження тупої травми. – Тернопіль: ТДМУ, 2009. – 324с.
7. Завальнюк А.Х., Кривда Г.Ф., Юхимець І.О. Етично-правові аспекти лікарської діяльності в Україні: Монографія. – Одеса: Астропринт, 2009. – 192с.
8. Судова медицина (у схемах, таблицях і рисунках): Навчальний посібник/ А.С.Лісовий і інш. – К.: Атіка, 2007. – 412с.

Допоміжна література

1. Бабанін А.А., Нікітіна К.Г., Соколова І.Ф. Правознавство //Сімферополь, 2005.- 704 С.
2. Бойко С.О. Судово-медична експертиза визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень// Ужгород, 2003.-225 С.
3. Завальнюк А.Х. Тлумачний словник судово-медичних термінів. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. - 351 с.
4. Завальнюк А.Х., Франчук В.В. Місце, роль і значення судової медицини у вищій медичній освіті // Медична освіта. - 2000. - № 2. – С. 44-48.

5. Завальнюк А.Х., Франчук В.В. Про нові види професійних правопорушень медичних працівників за чинним КК України // Українські медичні вісті. – 2003, т. 5, № 1 (63). – С. 33.
6. Завальнюк А.Х., Франчук В.В. Освітні засади та юридичне значення медичної документації // Медична освіта. – 2008, № 1. – С. 52-55.
7. Закон України "Про судову експертизу" // Голос України, 1994. - № 74 (824). – С.5.
8. Комаров О.І. Основи права України// Вища школа, 2004.- 204 С.
9. Кримінальний кодекс України (станом на 5 квітня 2001 р).
10. Кримінальний процесуальний кодекс України. – С.: Тов «ВВП Нотіс», 2012. – 292с.
11. Кулик О.Ф., Бачинський В.Т., Савка І.Г., Ванчуляк О.Я. Особливості судово-медичного дослідження трупа при окремих видах смерті.//Чернівці, 2005. – 210 С.
12. Концевич І.О., Михайличенко Б.В. Судова медицина. - К.:МП Леся, 1997. – 656с.
13. Наказ № 6 МОЗ " Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України", 1995.
14. Основи законодавства України про охорону здоров'я// Фармація України, 1993. - № 6. – С.1-3.
15. Федорчук-Незнакомцева Є.П., Павлович В.Г. Посібник з судово-медичної танатології. - Київ, 1998.- 46 с.
16. Франчук В.В. Навчальні таблиці з судової медицини / В.В.Франчук – Тернопіль: Вектор, 2012 . – 62 с.
17. Франчук В.В. Ушкодження м'яких тканин: клінічні та правові аспекти діагностики та описання у первинних медичних документах // Шпитальна хірургія. – 2008, № 1. – С. 109-115.
18. Франчук В.В., Трач Росоловська С.В. «Методичні вказівки до практичних занять з судової медицини та медичного законодавства». – Тернопіль: Укрмедкнига, 2011. – 74 с.
19. Хміль І.Ю., Михайличенко Б.В., Артеменко О.І. Законодавче забезпечення лікарської діяльності. – К.:Медицина, 2010. – 208с.
20. Яланський О.В., Воробйов Ю.В., Яланська Л.О., Воробйов М.Ю. Судово-медичне дослідження трупа. - Полтава, 2000.- 240 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/ms_normative_acts
2. http://www.mon.gov.ua/ua/public_information